

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Regatta Center en kustontwikkeling Meerdijkhaven
Lelystad

12 mei 2000

1087-44

ISBN 90-421-0679-4
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

College van burgemeester en wethouders van de
gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB Lelystad

uw kenmerk
s2061549.emu

uw brief
8 maart 2000

ons kenmerk
1087-45/Od/hb

onderwerp
Advies voor richtlijnen Regatta Center en
kustontwikkeling Meerdijkhaven

doorkiesnummer
(030) 234 76 22

Utrecht,
12 mei 2000

Geacht college,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Regatta Center en kustontwikkeling Meerdijkhaven. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend

dr. J.J.T.M. Geerards
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Regatta Center en kustontwikkeling Meerdijkha-
ven

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
website www.eia.nl
e-mail mer@eia.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Regatta Center en kustontwikkeling Meerdijkhaven te Lelystad

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffect-
rapport over Regatta Center en kustontwikkeling Meerdijkhaven te Lelystad,

uitgebracht aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente
Lelystad door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

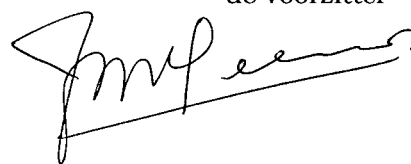
Regatta Center en kustontwikkeling Meerdijkhaven te Lelystad,

de secretaris

drs. M. Odijk

de voorzitter

dr.ir. J.J.T.M. Geerards

Utrecht, 12 mei 2000

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	3
3.1 Probleemstelling.....	3
3.2 Doel.....	3
3.3 Besluitvorming.....	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	6
4.1 Algemeen	6
4.2 Alternatieven.....	7
4.2.1 Nulalternatief/referentiesituatie	7
4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	8
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN	8
5.1 Inleiding	8
5.1.1 Studiegebied	8
5.1.2 Milieugevolgen: algemeen	9
5.2 Levende natuur.....	9
5.3 Geluid.....	10
5.4 (Nautische) veiligheid	10
5.5 Woon- en leefmilieu.....	11
5.6 Water en bodem.....	11
5.7 Archeologie en cultuurhistorie.....	11
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	11
7. LEEMTEN IN INFORMATIE.....	12
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	12
9. VORM EN PRESENTATIE.....	12
10. SAMENVATTING VAN HET MER	13

1. INLEIDING

Meerdijkhaven B.V. heeft het voornemen om op basis van de ontwikkelingsvisie Lelystad voor de kust van Lelystad een zeilcentrum te bouwen met een jachthaven van maximaal 500 ligplaatsen, inclusief 220 woningen waarvan 80 met een eigen ligplaats. De bedoeling is om ten behoeve van dit project, Regatta Center Lelystad geheten, een artikel-19-procedure te doorlopen ingevolge de Wet ruimtelijke ordening. Aangezien in het plangebied bescherming op grond van de ecologische hoofdstructuur (EHS), van de Europese Vogelrichtlijn en van het Ramsar-verdrag (Wetlands-conventie) aan de orde is, moet voor besluitvorming over het Regatta Center een m.e.r.-procedure worden doorlopen. Hierin is het college van burgemeester en wethouders van Lelystad het bevoegd gezag. In de procedure worden ook de ruimtelijke planning voor twee andere deelgebieden betrokken: Graansteiger (waar ongeveer 150 woningen, de helft met eigen ligplaats) worden gepland, en Noorderzijl (waar ongeveer 120 woningen en lichte vormen van bedrijvigheid worden gepland).

Bij brief van 8 maart 2000¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Flevopost van 8 maart².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieu-omstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie adviseert om bij de opstelling van het milieueffectrapport vooral

- de ruimte te nemen voor het verkennen van verschillende varianten en bij het zoeken van alternatieven niet “bestuurlijke overeenstemming” als argument te gebruiken om mogelijkheden met milieuwinst bij voorbaat uit te sluiten;
- als elementen voor alternatieven in ieder geval te overwegen:
 - natuurontwikkeling;
 - zonerings van watersportactiviteiten;
 - routes en seizoenen van regatta's;
 - verkeersaantrekkende werking;
 - verbetering van de zuurstofvoorziening van het water;
 - seizoen en duur van de bouw/aanleg van de voorzieningen;
 - toegankelijkheid van verschillende terreindelen voor het publiek.
- aandacht te besteden aan de consequenties van de beschermingsformules die gelden voor kerngebieden van de ecologische hoofdstructuur, respectievelijk belangrijke vogelgebieden op grond van de Vogelrichtlijn/Habitatrichtlijn.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Probleemstelling

De aanleiding en de ontwikkelingen die tot het initiatief hebben geleid moeten worden beschreven. In de startnotitie zijn enkele achtergronden van het plan gegeven, die deels vanuit de gemeentelijke optiek, deels vanuit de optiek van de initiatiefnemer in deze procedure lijken te zijn belicht⁵:

- tekort aan faciliteiten voor wedstrijdzeilen en trainen voor open zeilboten en kajuitzeiljachten;
- belangentegenstellingen tussen beroeps- en recreatievaart enerzijds en zeilwedstrijden/trainingen anderzijds;
- negatieve imago van Lelystad;
- tekort in Lelystad aan woonomgevingen in het middeldure en dure segment;
- te smal economisch draagvlak voor alleen woonomgevingen aan het water.

Het MER dient aan te geven of er nog meer knelpunten spelen waar dit initiatief een (bijdrage tot een) oplossing voor kan bieden, en waar voor de initiatiefnemer de prioriteiten liggen.

3.2 Doel

De startnotitie⁶ noemt enkele elementen van de doelstellingen:

- het bieden van een publiek domein aan het water: een goed toegankelijke en aantrekkelijke kust;
- het bereiken van een samenhang tussen kust en achterland; het leggen van verbindingen met bebouwde kom en centrale zone;
- het realiseren van inkomsten en voorzieningen voor de stad als geheel: een positieve opbrengst voor Lelystad.

De Commissie tekent daarbij aan, dat op deze manier nog geen volledige doelstelling is geformuleerd. Zij adviseert om op basis van de probleemstelling een concrete en duidelijke omschrijving van de doelen af te leiden. Daarbij moeten ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering worden aangegeven. Doelen moeten zodanig worden beschreven, dat ze kunnen dienen voor enerzijds de afbakening van te beschrijven alternatieven, anderzijds het rangschikken van alternatief op basis van doelbereik.

⁵ Startnotitie, blz. 6.

⁶ Startnotitie blz. 7.

Met het oog op het volwaardig meewegen van het milieubelang in de besluitvorming moet aangegeven worden welke ruimte de gestelde doelen laten voor het ontwikkelen van alternatieven die gunstig zijn voor het milieu.

3.3 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voorname. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.

In de startnotitie wordt al aangegeven, dat het project m.e.r.-plichtig is vanwege (het aantal ligplaatsen en) de ligging in gevoelig gebied: zowel de EHS als Vogelrichtlijngebied en wetland. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven met verwijzing naar deze beleidskaders:

Voor de Vogelrichtlijn geldt, dat het MER op kaart de ligging van de speciale beschermingszone aan moet geven, die in het kader van de Vogelrichtlijn gelden of zullen gelden. De consequenties van deze status, te weten de beschermingsformule zoals die geldt voor de gebieden onder de Vogelrichtlijn, zullen – in tegenstelling tot wat de startnotitie veronderstelt – in het MER systematisch aan de orde moeten komen. Dit vereist een (grondige) nut- en noodzaak-analyse plus een aantal stappen volgens formele beschermingsformule. De beschermingsformule volgens de Vogelrichtlijn/Habitatrichtlijn⁷ verloopt in stappen:

- Bestaat er zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast?
- Als die zekerheid niet bestaat, zijn er alternatieve oplossingen die die zekerheid wel kunnen geven?
- Bestaan er dwingende redenen van groot openbaar belang om het project te rechtvaardigen indien aantasting van de natuurlijke kenmerken plaats vindt en bij ontstentenis van alternatieve oplossingen?
- Welke compenserende maatregelen worden getroffen indien het project wordt uitgevoerd?

Ten aanzien van de ecologische hoofdstructuur geldt dat het plangebied in een kerngebied van de EHS ligt. Dit houdt in dat op grond van het Structuurschema Groene Ruimte de volgende stappen moeten worden doorlopen bij de vraag of het voornemen kan worden gerealiseerd:

- Vindt er aantasting plaats van wezenlijke kenmerken of waarden van dit kerngebied⁸?

⁷ Artikel 6.

⁸ Wezenlijke kenmerken en waarden: dit zijn bijvoorbeeld de unieke kenmerken van de bodem, de hydrologie, de cultuurhistorie, de aanwezigheid van kenmerkende en/of zeldzame soorten planten of dieren, en in het geval van recreatievoorzieningen de randvoorwaarden voor de gebruiksmogelijkheden van een gebied zoals bijvoorbeeld de aantrekkelijkheid en de diversiteit van dat gebied en een bepaalde, minimale omvang.

Aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden: hiervan is sprake indien:

- letterlijk unieke situaties verloren gaan (bijvoorbeeld een geologisch fenomeen, een specifiek cultuurmonument),
- ecologische processen op landschapsniveau blijvend verstoord raken (bijvoorbeeld verandering van de waterhuishouding),

- Indien dat het geval is, is er een zwaarwegend maatschappelijk belang⁹ dat deze aantasting rechtvaardigt?
- Indien dat het geval is, kan redelijkerwijs dan niet door elders of op een andere manier aan dit zwaarwegend maatschappelijk belang tegemoet worden gekomen?
- Indien dat niet het geval is, welke compensatie wordt dan geboden voor het verloren gaan van de wezenlijke kenmerken en waarden?

In de startnotitie wordt verwezen naar de voorwaarden voor buitendijks bouwen uit het ontwerp van het provinciaal omgevingsplan. Zodra het beleid hieromtrent definitief wordt, moeten de consequenties voor het project Meerdijkhaven worden beschouwd.

Ook van andere besluiten met consequenties voor de planvorming of de milieuontwikkeling in het plangebied, zoals de vaststelling van de veiligheidszone voor de hoofdvaarweg Amsterdam – Lemmer, of het besluit over de herinrichting van de Houtribweg tussen Visarenddreef en Houtribdreef, dienen die consequenties te worden vermeld.

Tevens dient het MER te vermelden welke plannen of visies er bestaan omtrent het gebruik van het IJsselmeer en de randmeren als opslagbekken bij dreigende wateroverlast, en wat de consequenties hiervan (zouden) zijn voor de peil(schommeling)en.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor een artikel-19-besluit door het gemeentelijk college over de projecten Regattacenter Meerdijkhaven, Graansteiger en Noorderzijl. Tevens moet worden belicht hoe de samenhang is met de besluitvorming over de andere kustontwikkelingsprojecten. Ingegaan moet worden op de situatie die zou kunnen ontstaan indien knelpunten zouden optreden in de plan- of besluitvorming voor een van de drie in het MER beschouwde gebieden: zou dan “ontkoppeling” van dit plangebied aan de orde kunnen zijn?

Ook kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad de besluitvorming zal verlopen en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

-
- populaties van nationaal zeldzame of voor dat ecosysteem kenmerkende soorten planten of dieren zodanig worden verkleind, versnipperd of geïsoleerd dat hun lokale voortbestaan op termijn niet meer is verzekerd. Bij het onomkeerbaar verloren gaan van ontwikkelingsmogelijkheden moet vooral worden gedacht aan zodanige veranderingen van bodemopbouw en hydrologie (door vergraving of nieuw grondgebruik) dat de oorspronkelijke potenties voor de ontwikkeling van bepaalde natuurdoeltypen voor ten minste decennia verloren gaan.

⁹ Van maatschappelijk belang is sprake als een activiteit plaatsvindt ten behoeve van een belangrijk deel van de bevolking, of die een positief economisch gevolg hebben voor die bevolking. (De bewijslast voor het maatschappelijk belang ligt bij de initiatiefnemer). Van zwaarwegend maatschappelijk belang is bijvoorbeeld sprake indien:

- het niet uitvoeren van de activiteit zou betekenen dat grote groepen mensen in een bepaalde regio dan wel in Nederland als geheel nadeel dan wel risico zullen ondervinden bij de voorziening in belangrijke levensbehoeften zoals voeding, onderdak en veiligheid;
- essentiële zaken zoals werkgelegenheid redelijkerwijs niet kunnen worden bereikt;
- het economisch draagvlak van de streek belangrijk versmalt.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het kan zinvol zijn om deze beschrijving te baseren op deelactiviteiten. Daarbij dient eveneens aandacht te worden besteed aan neven- en vervolgvactiteiten. Ook bij het zoeken naar alternatieven kan het zinvol zijn uit te gaan van een analyse van de voorgenomen activiteit in deelactiviteiten. Een voorbeeld daarvan is de verplaatsing van bedrijven.

Verder verdient het aanbeveling om onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer).

Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen. Als mitigerende maatregelen kunnen bijvoorbeeld worden beschouwd maatregelen om de bodem en het water bij olielekages of bij reiniging van schepen te beschermen. Ook moet aandacht worden besteed aan de mogelijkheden om

- de zuurstofvoorziening van het oppervlaktewater te verbeteren, bijvoorbeeld via fontein, of via waterverversing;
- de natuurontwikkeling te stimuleren via de aanleg van kleine vooroevers;
- de watersportactiviteiten vanuit het regattacentrum te zoner.

Als er in de zin van het SGR ook na het treffen van mitigerende maatregelen wezenlijke waarden worden aangetast¹⁰, en/of als er natuurlijke kenmerken worden aangetast in de zin van de Vogelrichtlijn/Habitatrichtlijn, dan moet worden aangegeven welke fysieke compenserende maatregelen bij de alternatieven genomen kunnen worden.

Als voor het milieu relevante elementen van het voornemen moeten in het MER worden belicht:

- de bouw van de woningen en andere voorzieningen: seizoen, duur;
- de routes voor de regatta's, en de seizoenen waarin deze worden gehouden;
- de verkeersaantrekkende werking en de mogelijkheden van mobiliteitsgeleiding;

¹⁰ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de volgende publicatie: Ministerie LNV, Directie Groene Ruimte en Recreatie: *Uitwerking compensatiebeginsel SGR*, oktober 1995.

- de toegankelijkheid van de verschillende terreindelen voor het publiek.
- Van deze elementen moet worden bezien welke varianten zinvol zijn om ernstige milieubezwaren te voorkomen. Vervolgens moet worden bezien welke varianten tot zinvolle alternatieven kunnen worden gecombineerd.

4.2 Alternatieven

De startnotitie geeft aan dat er in het MER een “basisalternatief”, een “optimalisatiealternatief” en een meest milieuvriendelijk alternatief zullen worden uitgewerkt. De Commissie adviseert om de afbakening van alternatieven niet te baseren op deze termen, maar uit te gaan van een analyse van de elementen van het voornemen zelf en de (zinvolle) mogelijkheden om daarop te variëren.

De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd, evenals de selectie van het voorkeursalternatief. In het MER zijn vooral de milieuargumenten voor deze keuze van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht.

De startnotitie vermeldt dat de ontwikkelingsvisie, het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan en het plan van Meerdijkhaven B.V. als uitgangspunt voor de in het MER te beschrijven alternatieven zullen dienen. Voorts vermeldt de startnotitie dat elementen waarover “bestuurlijke overeenstemming” bestaat niet in het MER ter discussie zullen staan. De Commissie adviseert om in het MER vooral te verkennen waar milieuwinst geboekt kan worden, en om pas daarna te bezien welke consequenties de uitvoering van zulke varianten zouden hebben voor eerder ingenomen standpunten, visies of besluiten. Zij tekent hierbij verder aan dat plannen die (nog) niet door het openbaar bestuur geaccordeerd zijn geen basis kunnen vormen om de beschrijving van milieuvriendelijker opties in het MER in te perken.

4.2.1 Nulalternatief/referentiesituatie

De startnotitie vermeldt dat gezien de doelstelling bij dit project een nulalternatief als “redelijkerwijs voor de besluitvorming in aanmerking komende mogelijkheid” niet aan de orde is. De Commissie kan instemmen met deze conclusie. Wel dient te worden aangegeven wat de planologische en verkeerskundige situatie in het plangebied zou of zal zijn, indien de plannen voor de ontwikkeling volgens die doelstelling geen doorgang kunnen vinden (= referentiesituatie). Als dat moeilijk aan te geven is, kan een (voor het milieu) “best case” en een “worst case” ontwikkeling worden geschetst.

Ook ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied, waartoe reeds is besloten en die gevolgen hebben voor het milieu binnen het studiegebied, moeten worden beschreven (zoals de ontwikkeling van de gemeentelijke haven). Beschreven moet worden hoe ver de plannen voor stankhinderreductie bij de afvalwaterzuiveringsinstallatie zijn gevorderd en welke maatregelen er worden genomen om de geluidshinder vanuit Noordersluis terug te dringen.

4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- "actief" worden ontwikkeld. Hiermee wordt bedoeld, dat toepassing van de beste bestaande mogelijkheden voor milieubescherming en -verbetering bij de ontwikkeling van dit alternatief als uitgangspunt wordt genomen.

De Commissie adviseert om hierbij in ieder geval naar "vogelvriendelijke" routes en seizoensplanning voor de regatta's te kijken.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

5.1 Inleiding

Het MER dient

- de bestaande milieutoestand,
- de autonome milieuontwikkeling en
- de milieugevolgen van de alternatieven

met dezelfde graad van detail te beschrijven.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

De autonome milieuontwikkeling moet worden voorspeld op basis van de referentiesituatie¹¹. De Commissie veronderstelt dat er misschien verschillende scenario's kunnen worden beschouwd voor de autonome milieuontwikkeling, hetgeen de vergelijking van milieueffecten van de alternatieven kan bemoeilijken. Daarom adviseert zij om niet alleen de autonome milieuontwikkeling, maar ook de bestaande milieutoestand, als referentie voor de te verwachten milieueffecten van alternatieven te nemen.

5.1.1 Studiegebied

De startnotitie maakt een onderscheid in effecten van de omgeving op het plangebied, effecten van het plangebied op de omgeving, en interne effecten binnen het plangebied. De Commissie adviseert om effecten van de (activitei-

¹¹

Zie § 4.2.1 van dit advies.

ten in de) omgeving op het plangebied niet als milieugevolgen te beschrijven maar te beschrijven onder autonome milieuentwikkeling, en om een onderscheid te maken tussen plangebied (het gebied waarvoor het voornemen is opgesteld = Meerdijkhaven, Graansteiger en Noorderzijk) en het studiegebied (het gebied waar waarneembare effecten kunnen optreden). Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven. Per milieuaspect (water, geluid enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten zoals de drie direct aan het gebied grenzende Vogelrichtlijngebieden¹², de EHS-onderdelen en eventuele geluidsgevoelige objecten.

5.1.2 Milieugevolgen: algemeen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- per milieugevolg moet worden beschreven of het omkeerbaar is (voorbeeld van omkeerbaar effect is de verstoring van watervogelconcentraties);
- behalve directe effecten moeten ook afgeleide effecten worden beschreven zoals van verplaatsing van bedrijvigheid, of de aanpassing(snoedzaak) van wegen;
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral aandacht moet besteed worden aan die effecten die per alternatief verschillen of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden;
- bij de beschrijving dienen de gevolgen van de aanlegfase en de gebruiksfase te worden betrokken.

De Commissie vraagt in dit MER met name aandacht voor een kwantitatieve beschrijving van (effecten voor) vogels en een kwalitatieve en meer globale beschrijving van de geohydrologische (situatie en) effecten.

De startnotitie geeft aan dat de effecten van de activiteiten in Graansteiger en Noorderzijk globaler beschreven zullen worden dan die van de activiteiten in Meerdijkhaven. De Commissie adviseert om de detaillering van de effectbeschrijving te richten op hetgeen gewenst is in verband met de te nemen besluiten, en om bij onzekerheden over de activiteiten in Noorderzijk en Graansteiger de marges van de effecten aan te geven in het MER.

5.2 Levende natuur

De belangrijkste aspecten, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuentwikkeling en de milieueffecten zijn:

¹² Markermeer, deel van het IJsselmeer en Oostvaardersplassen.

- vogels
Het gaat speciaal om de watervogelsoorten die zich kwalificeren onder de Vogelrichtlijn in de vogelrichtlijngebieden IJsselmeer en Markermeer. Hierbij is met name de verspreiding van viseters en van benthoseters van belang (ook de verspreiding van foeragerende vogels in de nachtelijke uren). Bijzondere aandacht is gewenst voor ruiconcentraties van watervogels in de nazomer in relatie met watersportactiviteiten die verband kunnen houden met het Regatta Center. Het studiegebied en omgeving kan van groot belang zijn als voedselgebied voor aalscholvers die broeden in de vogelrichtlijngebieden Oostvaardersplassen en Lepelaarsplassen.
- biotopen, overige fauna-elementen en vegetatie
Bij de analyse van de eventuele effecten van de voorgenomen activiteit verdient het aanbeveling om naast vogels ook te kijken naar andere elementen van het natuurlijk milieu. Ook de trofiegraad (voedselrijkdom) en het doorzicht van het water zijn hierbij van belang. In het geval van de vegetatie kan de analyse zich toespitsen op algen, blauwalgen, kranswieren en het totale waterplantenareaal). In het geval van overige diergroepen kunnen een aantal vissoorten (brasem, snoekbaars, spiering, zeeforel) en de driehoeksmossel centraal staan. Genoemde flora- en faunagroepen vervullen een indicatorfunctie voor de kwaliteit van het natuurlijk milieu en de meeste vormen bovendien een voedselbron voor de watervogels die zich kwalificeren onder de Vogelrichtlijn.

Bij de beschrijving van de effecten dient rekening gehouden te worden met de invloeden van directe vernietiging, verdroging, verstoring, versnippering en eutrofiëring.

Speciaal bij biologische effecten kan sprake zijn van veranderingen, die zich geleidelijk en/of pas op lange termijn manifesteren.

5.3 Geluid

De belangrijkste aspecten, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten zijn het equivalente geluidsniveau (L_{Aeq}) en de piekniveaus in de dag-, avond- en nachtperiode ter hoogte van geluidsgevoelige bestemmingen¹³. Daarbij moeten de deelbijdragen van de oorzakelijke geluidsbronnen ook worden gespecificeerd.

Bij meerdere beïnvloede geluidsgevoelige bestemmingen kan het zinvol zijn om tevens op de kaart de geluidscontouren weer te geven in stappen van 5 dB(A), bijvoorbeeld 40, 45, 50, 55 en 60 dB(A). Op deze manier kan inzicht worden gegeven in het aantal gehinderden per alternatief (of variant) op basis van het aantal woningen binnen deze schillen.

5.4 (Nautische) veiligheid

De Meerdijkhaven is gepland nabij een druk bevaren route waarlangs ook gevaarlijke stoffen worden vervoerd. De plannen zullen leiden tot een toename

¹³ De berekeningen dienen te geschieden conform de *Handleiding meten en rekenen industrielawaai*, rapport IL-HR-13-01 (maart 1981) uit de ICG-reeks.

van pleziervaart die deze vaargeul gebruikt of kruist.. Het MER dient de (consequenties voor de) veiligheid aan te geven en daartoe een beeld te schetsen van aantallen vaarbewegingen per vaarrichting en de verdeling daarvan in de tijd. Bij de voorspelling van de vaarbewegingen dient de ontwikkeling van de gemeentelijke haven als externe ontwikkeling te worden beschouwd.

5.5 Woon- en leefmilieu

Het MER moet de geurcontouren weergeven in het studiegebied.

5.6 Water en bodem

Het belangrijkste aspect, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten is de waterkwaliteit van het Markermeer. Daarbij moet ook het risico van calamiteiten worden beschouwd, gezien het belang van het Markermeer voor de watervoorziening. Voorts moet duidelijk worden gemaakt in hoeverre (verandering in) bodemdaling zal kunnen optreden door zettingen en of dat kan leiden tot schade (bijvoorbeeld aan gebouwen en waterkeringen).

5.7 Archeologie en cultuurhistorie

Uit het MER moet duidelijk worden of er in het studiegebied cultuurhistorisch waardevolle scheepswrakken kunnen worden verwacht, en in hoeverre ofwel de aanlegwerkzaamheden, ofwel de watersport vanuit het regattacentrum, deze zouden kunnen verstoren.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie(s) worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

B&W van Lelystad moeten bij het artikel-19-besluit aangeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat Meerdijkhaven B.V. in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

Bij het advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport
Regatta Center en kustontwikkeling
Meerdijkhaven Lelystad

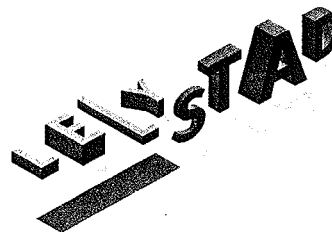
(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 8 maart 2000 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	8 MAART 2000
nummer :	
dossier :	10 87 - 1+1m4(62)
kopie naar :	S. J. P. de B. B.

Commissie voor de milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH- UTRECHT

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk s2061549.emu	datum - 8 MAART 2000
behandeld door E.J. Mulder	doorkiesnummer 278479	bijlagen 1	dossiernummer
onderwerp Startnotitie Meerdijkhaven te Lelystad.			

Geachte mevrouw/mijnheer,

Op 6 maart 2000 hebben wij van Meerdijkhaven b.v. te Lelystad in het kader van een milieu-effectprocedure een startnotitie Meerdijkhaven Lelystad ontvangen. Hierbij zenden wij u, overeenkomstig artikel 7.12, derde lid, van de Wet milieubeheer, een aantal exemplaren van de startnotitie voor de m.e.r.-procedure Meerdijkhaven te Lelystad. De ontvangst van de startnotitie zal op 8 maart 2000 in de Flevopost worden bekend gemaakt. Een exemplaar van de advertentietekst is bijgevoegd.

Overeenkomstig artikel 7.14, eerste lid, van de Wet milieubeheer verzoeken wij u ons uiterlijk 10 mei 2000 te adviseren over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

De naar aanleiding van de bovengenoemd publicaties ontvangen reacties zullen zo spoedig mogelijk aan u worden toegezonden.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Lelystad,

namens, dezen,
hoofd van de afdeling milieu,

T.A. Willems.

Gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB Lelystad
Stadhuisplein 2
T 0320 27 89 11
F 0320 27 82 45

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van de Startnotitie in de Flevopost d.d. 8 maart 2000.

bekendmaking start procedure milieueffectrapportage Meerdijkhaven te Lelystad

start m.e.r.-procedure

Burgemeester en wethouders van de gemeente Lelystad maken ingevolge artikel 7.12, vierde lid van de Wet milieubeheer het volgende bekend. Door Meerhaven BV te Lelystad is op 6 maart 2000 een startnotitie Meerdijkhaven ingediend en aan het college van burgemeester en wethouders gezonden (bevoegd gezag). Deze startnotitie is een eerste stap in de procedure die moet leiden tot het opstellen van een milieueffectrapport in verband met ontwikkelingen aan de kust. De gemeente Lelystad heeft in haar Ontwikkelingsvisie Lelystad het voornemen uitgesproken om centraal voor de kust een zeilcentrum te realiseren. Het project Meerdijkhaven Regatta Center Lelystad is gesitueerd in het Oostvaardersdiep ten noorden van Lelystadhaven en ter hoogte van het industrieterrein Noordersluis. In dit project Meerdijkhaven Regatta Center zullen circa 500 ligplaatsen worden gecreëerd. Ook komen er circa 200 woningen grotendeels met een eigen ligplaats. Naast het Regatta Center worden in het kader van het project Meerdijkhaven nog twee deelprojecten gerealiseerd: Graansteiger (150 woningen, waarvan 75 met een eigen ligplaats) en Noorderzijl (200 woningen en lichte vormen van bedrijvigheid). Het milieueffectrapport is bedoeld om de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor het milieu zichtbaar te maken. Het milieueffectrapport is een hulpmiddel om in de besluitvorming het milieubelang - tussen alle andere belangen - een volwaardige rol te laten spelen.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lelystad zal als bevoegd gezag naar aanleiding van de startnotitie richtlijnen opstellen. In deze richtlijnen moet worden aangegeven wat het op te stellen milieueffectrapport ten minste zal moeten bevatten.

terinzagelegging

De startnotitie ligt daartoe met ingang van woensdag 8 maart 2000 tot en met 5 april 2000 ter inzage bij de publieksbalie in het Stadhuis, Stadhuisplein 2 te Lelystad.

inspraak

Ingevolge artikel 7.14, derde lid van de Wet milieubeheer heeft eenieder de gelegenheid opmerkingen te maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het MER. Deze opmerkingen kunnen uiterlijk tot en met 5 april 2000 schriftelijk worden toegezonden aan burgemeester en wethouders van de gemeente Lelystad, Postbus 91, 8200 AB Lelystad.

Informatie

Voor meer informatie of voor het opvragen van een exemplaar van de startnotitie kunt u bellen met de afdeling milieu van de gemeente Lelystad, de heer E.J. Mulder, telefoon (0320) 278479.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Meerdijkhaven B.V.

Bevoegd gezag: gemeente Lelystad

Besluit: besluit ingevolge artikel 19 Wet RO

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10.3

Activiteit: Meerdijkhaven B.V. heeft het plan om centraal voor de kust van Lelystad een zeilcentrum te bouwen met een jachthaven met maximaal 500 ligplaatsen en circa 220 woningen waarvan circa 80 met een eigen ligplaats. In combinatie met dit deelproject Regatta Center worden twee andere deelprojecten gepland: Graansteiger (circa 150 woningen waarvan de helft met eigen ligplaats) en Noorderzijl (circa 120 woningen met lichte vormen van bedrijvigheid). De bedoeling is dat de deelprojecten in 2005 gerealiseerd zijn. Aangezien in het plangebied een gevoelig gebied op grond van de ecologische hoofdstructuur (EHS), de Europese Vogelrichtlijn en de Wetlandsconventie is, moet voor besluitvorming over het Regatta Center een m.e.r.-procedure worden doorlopen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 8 maart 2000

richtlijnenadvies: 12 mei 2000

Bijzonderheden: De Commissie adviseert om bij de opstelling van het milieueffectrapport vooral

- de ruimte te nemen voor het verkennen van verschillende varianten en bij het zoeken van alternatieven niet "bestuurlijke overeenstemming" als argument te gebruiken om mogelijkheden met milieuwinst bij voorbaat uit te sluiten;
- als elementen voor alternatieven in ieder geval te overwegen:
 - natuurontwikkeling;
 - zonering van watersportactiviteiten;
 - routes en seizoenen van regatta's;
 - verkeersaantrekkende werking;
 - verbetering van de zuurstofvoorziening van het water;
 - seizoen en duur van de bouw/aanleg van de voorzieningen;
 - toegankelijkheid van verschillende terreindelen voor het publiek.
- aandacht te besteden aan de consequenties van de beschermingsformules die gelden voor kerngebieden van de ecologische hoofdstructuur, respectievelijk belangrijke vogelgebieden op grond van de Vogelrichtlijn/Habitatrichtlijn.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. C. van der Giessen

drs. J.E. Mebius

ing. R.L. Vogel

dr. ir. J.J.T.M. Geerards (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep:

drs. M. Odijk.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20000330	Vereniging Onderzoek Flora en Fauna	Wageningen	20000331
2.	20000412	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Noordwest	Diemen	20000413
3.	20000330	Provincie Flevoland	Lelystad	20000418
4.	20000404	Milieufederatie Flevoland	Lelystad	20000418
5.	20000407	Waterschap Zuiderzeeland	Lelystad	20000418